Oriveden kaupunki

Selvitys kaupungin mahdollisuuksista tukea Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden toimintaa

BDO Oy I 21. syyskuuta 2026

BDO Oy
Porkkalankatu 3
00180 Helsinki
Tel: +358 20 743 2920
www.bdo.fi

Oriveden kaupunki

Syyskuu 2026

Olemme antaneet neuvontapalveluita Oriveden kaupungille Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden tilanteeseen liittyen.

Tämä selvitys sisältää arvion Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden toiminnan jatkamisen oikeudellisista reunaehdoista sekä kaupungin mahdollisuuksista osallistua toiminnan tukemiseen tai rahoittamiseen.

Tämän toimeksiannon tarkoituksena ei ole suorittaa tilintarkastusta. Työmme perustuu Oriveden kaupungin toimittamiin aineistoihin ja muihin tietoihin. Emme vastaa meille toimitettujen tietojen oikeellisuudesta tai täydellisyydestä.

Tässä selvityksessä ja sen mahdollisissa liitteissä esitämme suorittamamme toimenpiteet sekä niiden perusteella tekemämme havainnot ja johtopäätökset. Raportti on laadittu Oriveden kaupungin päätöksenteon tueksi ja toimeksiannossa sovittuun tarkoitukseen.

Kunnioittavasti,

Heikki Mustonen
Osakas, Head of Legal Services
BDO Oy

Lidia Perkiö
Legal Counsel
BDO Oy

Toimeksiannon tausta ja selvityksen tavoite

Selvityksen lähtökohdat

Toimeksiannon tausta

- Kulttuuriosuuskunta Pro Orivesi pitää monipuolista kulttuuri- ja tapahtumakeskusta entisen Oriveden Opiston tiloissa. Osuuskunta vuokraa kampuksen tiloja muun muassa majoitus- ja ravintolatoimintaan, kulttuuritoimintaan, juhla- ja kokoustiloiksi sekä muuhun yritystoimintaan. Kampuksen tiloissa asuu myös Oriveden lukion opiskelijoita.
- Kaupunginhallitus käsitteli 7.9.2026 osuuskunnan toimitusjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan esityksen pohjalta Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden ajankohtaista ja akuuttia taloustilannetta.
- Osuuskunnalla on erääntyneitä velkoja yhteensä arviolta noin 100 000 euroa, joista aluelämmön osuus on noin 30 000 euroa. Lämmöntoimittaja on esittänyt lämmön katkaisua kiinteistöön.
- Osuuskunnan toiminta on tällä hetkellä tappiollista, minkä vuoksi lämmityskustannuksia ei kyetä kattamaan.
- Osuuskunnan arvioima rahoitustarve on talven 2026 yli ja syksyyn 2027 selviämiseksi noin 200 000 euroa.
- Osuuskunta on itse arvioinut, että tulevaisuudennäkymät ovat toiveikkaampia syksyllä 2027, mikäli Itä-Hämeen opiston järjestämislupahakemus etenee ja opistotoiminta laajenee kampuksella.
- Oriveden kaupunki ei omista tiloja kiinteistöstä eikä myöskään vuokraa tiloja kiinteistöstä tällä hetkellä.
- Oriveden kaupunki haluaa selvittää, minkälaisia näkökulmia ja mahdollisuuksia sillä on osuuskunnan toiminnan tukemiseksi.

Toimeksiannon tavoite

- Toimeksiannon tavoitteena on kuvata Oriveden kaupungille päätöksenteon tueksi seuraavat näkökulmat Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden toimintaan liittyen:
  - Kaupungin toimivallan ja toimialan reunaehdot: miten osuuskunnan harjoittaman toiminnan luonne vaikuttaa kaupungin mahdollisuuksiin osallistua toiminnan tukemiseen tai rahoittamiseen.
  - Valtiontukisääntely: millä perusteilla osuuskunta voidaan arvioida taloudellisissa vaikeuksissa olevaksi ja mitä vaikutuksia tällä on mahdollisiin tukitoimenpiteisiin.
  - Mahdolliset tuki- ja rahoitusmuodot: arvioidaan ylätasolla, millaisia tuki- ja rahoitusratkaisuja kaupungilla voisi olla käytettävissä sekä niiden keskeisiä oikeudellisia edellytyksiä ja rajoitteita.
  - Kaupungin edun arviointi: miten tulee huomioida kaupungin intressi kampuksen säilyttämiseen toimintakykyisenä ja toisaalta osuuskunnan toiminnan mahdollisen lakkaamisen vaikutukset kaupungille. Mahdollisen tuen osalta arvioidaan lisäksi hyvän hallinnon, yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden vaatimukset.
  - Johtopäätökset päätöksenteon tukemiseksi: millaiset tukivaihtoehdot ovat juridisesti mahdollisia ja minkälaiset lisäselvitykset ennen päätöksentekoa ovat suositeltavia.

Toimintasuositus ja johtopäätökset

Toimintasuositus

Kaupungin käytettävissä olevat vaihtoehdot

- Näkemyksemme mukaan avustusmuotoinen de minimis -tuki on tässä tilanteessa mahdollinen tukimuoto, jolla kaupunki voisi tukea osuuskunnan toimintaa akuutissa taloudellisesti haastavassa tilanteessa.
- Osuuskunta katsotaan de minimis -sääntelyn tarkoittamaksi yritykseksi siltä osin kuin se harjoittaa taloudellista toimintaa. Muut mahdolliset tukimuodot eivät tässä tilanteessa vaikuta mahdollisilta tai tarkoituksenmukaisilta, koska osuuskunnan heikko taloudellinen tilanne rajoittaa käytettävissä olevia tukimuotoja tai niiden myöntäminen edellyttäisi selvityksiä ja toimenpiteitä, joiden toteuttaminen veisi tilanteen kiireellisyyteen nähden liian kauan.
- Ennen mahdollista tuen myöntämistä kaupungin tulisi varmistaa, minkä verran osuuskunnalle on myönnetty de minimis -tukea ja ettei 300 000 euron enimmäismäärä kolmen vuoden aikana ylity. Osuuskunnalle aiemmin myönnetyn de minimis -tuen määrä vaikuttaa siihen, minkä verran kaupunki voi myöntää osuuskunnalle de minimis -tukea.
- Lisäksi tulee varmistaa, ettei kaupungin omista avustusperiaatteista johdu estettä tuen myöntämiselle.
- Mikäli kaupunki myöntää osuuskunnalle de minimis -tukea, tuki tulee dokumentoida asianmukaisesti ja ilmoittaa tuensaajalle de minimis -tukena.
- Voidaan katsoa, että de minimis -tuen myöntäminen osuuskunnalle kuuluu kaupungin toimialaan. Kaupungin tulee huomioida päätöksessään tasapuolinen kohtelu aiempiin tukipäätöksiin verrattuna.
- Lisäksi tulkitsemme, että hyvän hallinnon mukaisesti kaupungilla tulisi olla jotakin dokumentaatiota siitä, että de minimis -tuki edesauttaa osuuskunnan itsenäistä toimintaa pidemmällä aikavälillä.
- Selvityksessä on käsitelty laajasti myös muita kaupungin käytettävissä olevia markkinaehtoisia tai muita tukielementtejä. Muut elementit ovat kuitenkin tässä tilanteessa käytännössä poissuljettuja huomioiden kiireellinen aikataulu sekä se, että osuuskunta on taloudellisissa vaikeuksissa.

Johtopäätökset

Päätöksenteon tueksi

- Osuuskunnan tukeminen voi kuulua kaupungin toimialaan, jos tuelle löytyy kaupungin tehtäviin ja paikalliseen etuun liittyvä hyväksyttävä peruste, esimerkiksi kampuksen sijainti, laajuus ja merkitys kaupungin elinvoimalle, palveluille, työllisyydelle ja kaupunkikehitykselle. Pelkkä osuuskunnan taloudellisen tilanteen tukeminen ei sellaisenaan riitä toimivaltaperusteeksi.
- Osuuskunnan toiminta on saatujen tietojen perusteella pääosin taloudellista toimintaa, joten kaupungin rahoitukseen sovelletaan lähtökohtaisesti EU:n valtiontukisääntöjä, ellei järjestely ole markkinaehtoinen tai siihen sovellu muu erityinen peruste. Osuuskunnan taloudelliset vaikeudet eivät kuitenkaan sulje pois kaikkia kaupungin käytettävissä olevia rahoitusmuotoja – ne vain rajaavat vaihtoehtoja.
- Erilaiset avustukset ja de minimis –tyyppinen tuki voivat lähtökohtaisesti tulla kyseeseen, mutta osuuskunnan heikko taloudellinen asema vaikeuttaa niiden käyttöä. Laina- tai takausmuotoinen rahoitus on ongelmallista, koska sen hyväksyttävyys edellyttää yleensä, ettei tuensaaja ole vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa. Suoria avustuksia ei ole vastaavalla tavalla suljettu pois pelkästään yhteisön heikon taloudellisen aseman vuoksi.
- Käytännössä toteuttamiskelpoisin vaihtoehto on siten suora avustus, kuten kohdennettu avustus tai avustusmuotoinen de minimis –tuki. Myös liikunta- tai kulttuurilainsäädäntöön perustuva avustus voisi tulla kyseeseen, kunhan se kohdistuisi nimenomaan kyseisen erityislain mukaiseen toimintaan eikä osuuskunnan markkinaehtoiseen liiketoimintaan.
- Avustuksenkin myöntäminen edellyttää kokonaisarviota osuuskunnan taloudellisesta tilanteesta, toiminnan jatkuvuudesta ja tuen tarkoituksesta sekä varmistumista siitä, että tuelle on asianmukainen oikeusperuste ja valtiontukisäännöt täyttyvät. Lainaa ja takausta rajoittavat valtiontukisääntöjen ohella myös kuntalain vaatimukset, jolloin arvioinnissa on huomioitava kaupungille aiheutuva taloudellinen riski, kaupungin edun turvaaminen sekä markkinoilla toimivia yhteisöjä koskevat rajoitukset.
- Rahoituksen tarkoituksenmukaisuuden kannalta ratkaisevaa on osuuskunnan kyky palauttaa toimintansa taloudellisesti kestäväksi. Osuuskunnalta on perusteltua edellyttää selvitystä sen taloudellisesta tilanteesta ja konkreettisista toimenpiteistä kannattavuuden, maksuvalmiuden ja rahoitusaseman parantamiseksi, mukaan lukien kaupungin rahoituksen vaikutus talouteen ja arvio siitä, milloin jatkuva julkinen rahoitus käy tarpeettomaksi.
- Jos taloudellisten vaikeuksien taustalla olevat ongelmat jatkuvat eikä pitkän aikavälin elinkelpoisuudesta ole esitettävissä kunnollista selvitystä, kaupungin rahoitukseen liittyvä taloudellinen riski ja oikeudelliset ongelmat korostuvat entisestään. Tästä syystä keskeisiä lisäselvityksiä voivat olla kattavampi kuvaus osuuskunnan ajantasaisesta taloudellisesta asemasta sekä realistinen ennuste sen kehityksestä pidemmällä aikavälillä.

Oikeudellinen arviointi

Kaupungin toimivallan ja toimialan reunaehdot

Missä laajuudessa kaupunki voi tukea osuuskunnan toimintaa ja millä perusteilla

Kaupungin toimivalta

- Kunnan toimivalta jakautuu lakisääteisiin tehtäviin ja yleiseen toimialaan. Lakisääteiset tehtävät ovat tehtäviä, jotka kunnan on lain perusteella hoidettava. Yleisen toimialan nojalla kunta voi puolestaan itsehallintonsa perusteella ottaa hoidettavakseen myös muita tehtäviä, jotka liittyvät sen omaan toimialaan ja paikalliseen etuun.
- Yleinen toimiala antaa kunnalle varsin laajan, mutta ei rajattoman, harkintavallan. Kunta voi esimerkiksi edistää asukkaidensa hyvinvointia, alueensa elinvoimaa, työllisyyttä ja palvelujen saatavuutta, kunhan toimenpiteellä on riittävä yhteys kunnan omiin tehtäviin ja tunnistettavissa olevaan kunnalliseen etuun.
- Toimivallan rajat korostuvat erityisesti silloin, kun kunta harkitsee taloudellisen tuen myöntämistä yksittäiselle toimijalle. Pelkkä tuen tarkoituksenmukaisuus tai toimijan vaikea taloudellinen tilanne ei sellaisenaan riitä perusteeksi, vaan kaupungin tulee pystyä osoittamaan konkreettinen ja hyväksyttävä syy sille, miksi juuri kyseisen toiminnan tukeminen kuuluu kaupungin tehtäväkenttään.
- Vakiintuneessa oikeuskäytännössä toimivallan raja on muodostunut tapauskohtaisesti. Tukitoimet, joilla on ollut selkeä yhteys esimerkiksi työllisyyden turvaamiseen tai alueen elinkeinoelämän kehittämiseen, on voitu katsoa kunnan toimialaan kuuluviksi. Sen sijaan toimenpiteet, joiden yhteyttä kunnan omaan tehtäväkenttään ja paikalliseen etuun ei ole voitu osoittaa, voivat jäädä toimivallan ulkopuolelle.
- Myös erityislainsäädäntö voi vaikuttaa arvioon. Esimerkiksi kulttuuritoimintaa ja liikuntaa koskeva erityislainsäädäntö antaa kunnille nimenomaisia tehtäviä ja mahdollisuuksia edistää näitä toimintoja alueellaan. Tällainen erityislainsäädäntö voi vahvistaa kunnan toimivaltaa tukea myös kyseisillä aloilla toimivia yhteisöjä, mutta sen merkitys tulee arvioida aina kyseisen erityislain tarkemman sisällön perusteella.

Kaupungin toimiala

- Toimialakysymys liittyy olennaisesti siihen, millä tavalla ja millä ehdoilla kaupunki osallistuu markkinoilla tapahtuvaan toimintaan. Jos kunta itse harjoittaisi kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa, toiminta olisi lähtökohtaisesti yhtiöitettävä kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi.
- Tässä tilanteessa ei ole kyse kaupungin omasta markkinatoiminnasta, vaan siitä, millä tavoin kaupunki voi tukea erillistä, markkinoilla toimivaa yhteisöä. Mahdollisia välineitä voivat olla esimerkiksi avustus, laina, takaus, tai tietyn palvelun järjestämiseen liittyvän velvoitteen tukeminen.
- Lainan ja takauksen antamiseen liittyy erityisiä rajoituksia. Kaupunki ei saa ottaa sellaista taloudellista riskiä, joka vaarantaa sen kyvyn hoitaa lakisääteisiä tehtäviään eikä toimenpiteeseen saa sisältyä merkittävää taloudellista riskiä. Kaupungin edut tulee lisäksi turvata riittävästi. Nämä asiat korostuvat erityisesti silloin, kun mahdollisen tuensaajan taloudellinen asema on jo valmiiksi heikentynyt.
- Vaihtoehtoisesti kaupunki voi tietyissä tilanteissa järjestää tärkeän palvelun esimerkiksi asettamalla palveluntuottajalle määräaikaisen velvoitteen turvata palvelun saatavuus, jos markkinat eivät sitä muutoin turvaisi. Tällainen ratkaisu edellyttää kuitenkin sitä, että palveluvelvoite ja siitä maksettava korvaus määritellään tarkasti sekä selvitystä siitä, että palvelua ei ole muuten saatavilla.

Kaupungin edun arviointi ja hyvän hallinnon vaatimukset

Kaupungin intressi suhteessa järjestelyyn sekä järjestelyn yhdenvertaisuus

- Kaupungin toimintaan liittyvän tuen tulee palvella kaupungin etua. Arvioinnissa voidaan huomioida esimerkiksi työllisyys, palvelujen saatavuus, alueen elinvoima, kaupungin omistamien kiinteistöjen käyttö, kaupunkikehitys ja alueen vetovoimatekijät.
- Keskustassa sijaitsevan laajan kampusalueen toiminnan jatkuvuudella voi olla merkittäviä vaikutuksia kaupungin elinvoimaan ja kaupunkirakenteeseen. Kampuksen käyttö voi vaikuttaa esimerkiksi työpaikkoihin, palvelujen kysyntään, alueen liikkumisvirtoihin sekä alueen tulevaan kehittämiseen. Myös vaihtoehtoisen käyttötarkoituksen puuttuminen tai kampusalueen vajaakäyttö voivat muodostaa kaupungille taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia.
- Kaupungin edun arvioinnissa merkityksellinen vertailukohta on tilanne, jossa tukea ei myönnetä. Tällöin voidaan tarkastella osuuskunnan toiminnan päättymisen vaikutuksia kampukseen, palveluihin, työllisyyteen, kaupungin omistamaan omaisuuteen ja alueen kehitykseen sekä mahdollisuuksia järjestää toiminta muulla tavalla.
- Kaupungin päätöksenteossa on noudatettava hyvän hallinnon vaatimuksia. Päätöksenteon tulee perustua objektiivisiin ja hyväksyttäviin perusteisiin, olla tarkoituksenmukaista ja oikeasuhtaista sekä kohdella keskenään vertailukelpoisia toimijoita yhdenvertaisesti.
- Jos kaupunki tukee yhtä markkinoilla toimivaa yhteisöä, perustelujen tulee osoittaa, miksi juuri kyseiseen toimijaan kohdistuva toimenpide on kaupungin edun kannalta perusteltu. Merkitystä on myös sillä, miten vastaavassa asemassa olevia muita toimijoita kohdellaan.
- Hyvän hallinnon vaatimukset koskevat erityisesti sitä, että päätöksenteko perustuu ennalta määriteltyihin ja läpinäkyviin kriteereihin, joita sovelletaan johdonmukaisesti myös muihin vastaaviin toimijoihin.
- Jos kaupunki on aiemmin tukenut tai kohdellut vastaavassa tilanteessa olevia muita yhteisöjä tietyllä tavalla, tämä aiempi käytäntö on syytä ottaa huomioon yhdenvertaisuuden toteutumisen arvioinnissa.
- Päätöksenteon tueksi on suositeltavaa dokumentoida käytetyt arviointiperusteet, huomioidut vaihtoehdot ja niiden vertailu, jotta päätös kestää myöhemmän tarkastelun riippumatta lopputuloksesta.
- Kaupungin on myös varmistettava, että päätöksenteossa kuullaan tarvittavia tahoja ennen lopullista ratkaisua.

Osuuskunnan toiminta

Osuuskunnan toiminnan oikeudellinen luonne

- Osuuskunnan toiminnan luonne vaikuttaa siihen, sovelletaanko mahdolliseen julkiseen rahoitukseen EU:n valtiontukisääntöjä ja millä valtiontukioikeudellisella perusteella rahoitus voidaan toteuttaa. Arvioinnissa ratkaisevaa on toiminnan tosiasiallinen luonne eikä osuuskunnan oikeudellinen muoto.
- EU-oikeudessa yrityksenä pidetään taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta riippumatta. Osuuskuntamuoto ei siten sellaisenaan estä valtiontukisääntöjen soveltamista. Myöskään voiton tavoittelemattomuus tai toiminnan yleishyödyllinen luonne eivät yksinään poista toiminnan taloudellista luonnetta, jos tavaroita tai palveluita tarjotaan markkinoilla.
- Toiminnan taloudelliseen luonteeseen viittaavat erityisesti markkinoilla tarjottavat palvelut ja toiminnan liiketaloudelliset piirteet. Esimerkiksi asunto-, majoitus-, ravintola-, kulttuuri- ja koulutuspalvelujen tarjoaminen voi muodostaa taloudellista toimintaa silloin, kun palveluja tarjotaan markkinoilla ja toiminnassa on taloudelliseen vaihdantaan liittyviä piirteitä.
- Toiminta voi tietyin edellytyksin muodostaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun (SGEI). Tällöin palvelun tuottajalle on asetettava selkeästi määritelty julkisen palvelun velvoite ja korvauksen laskentaperusteiden on oltava etukäteen, objektiivisesti ja läpinäkyvästi määriteltyjä. Korvaus ei saa ylittää palveluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuvia nettokustannuksia kohtuullinen voitto huomioon ottaen.
- SGEI-luonne ei perustu yksinomaan siihen, että toiminnalla on yhteiskunnallista merkitystä tai että palvelun jatkuvuus on kaupungin kannalta tärkeää. Palvelun on täytettävä EU-oikeudelliset SGEI-edellytykset ja julkisen palvelun velvoitteen on oltava asianmukaisesti määritelty.
- Jos toiminta on taloudellista toimintaa eikä SGEI-järjestelyn tai muun erityissäännöksen edellytyksiä täytetä, kaupungin myöntämään taloudelliseen etuun sovelletaan lähtökohtaisesti EU:n valtiontukisääntöjä. Jos toiminta tai sen selkeästi eroteltava osa täyttää SGEI-edellytykset, kyseiseen toimintaan voidaan soveltaa SGEI-toimintaa koskevaa sääntelyä.
- Käytännössä osuuskunnan eri toiminnot on syytä arvioida tarvittaessa erikseen: esimerkiksi majoitus-, ravintola- ja tilavuokraustoiminta ovat lähtökohtaisesti selvästi taloudellista toimintaa, kun taas jokin erikseen rajattu kulttuuri- tai koulutustoiminnan osa saattaisi tietyin edellytyksin olla arvioitavissa toisin.
- Tällainen eriyttäminen edellyttäisi kuitenkin, että eri toiminnot ja niiden kustannukset ja tuotot ovat tosiasiallisesti eroteltavissa toisistaan osuuskunnan kirjanpidossa, jotta tukea ei käytännössä ohjaudu taloudelliselle toiminnalle.
- Ilman tällaista eriyttämistä on turvallisinta lähteä siitä, että koko toimintaa arvioidaan taloudellisena toimintana, mikä tarkoittaa, että kaikkeen kaupungin mahdolliseen rahoitukseen sovelletaan valtiontukisääntöjä täysimääräisesti.

Valtiontukisääntely

Millä perusteilla osuuskunta voidaan arvioida taloudellisissa vaikeuksissa olevaksi

- EU:n valtiontukisäännöt tulevat sovellettaviksi, jos toimenpiteessä on kyse julkisista varoista myönnetystä valikoivasta taloudellisesta edusta, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Edellytysten tulee täyttyä samanaikaisesti.
- Jos julkinen rahoitus toteutetaan markkinaehtoisesti siten, ettei yritykselle synny taloudellista etua, kyse ei lähtökohtaisesti ole valtiontuesta. Markkinaehtoisuutta arvioidaan sen perusteella, olisiko vastaavassa tilanteessa toimiva yksityinen markkinatoimija tehnyt saman järjestelyn. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi rahoituksen hinta, riski, vakuudet, takaisinmaksukyky ja sijoitukselta odotettava tuotto.
- Jos järjestelyyn sisältyy taloudellinen etu, rahoitukselle tulee olla sovellettava valtiontukioikeudellinen peruste. Tuen määrällä, yrityksen saamalla kokonaisrahoituksella ja tuen vaikutuksilla kilpailuun on merkitystä tuen oikeudellisen arvioinnin kannalta.
- Julkisen rahoituksen tarkoituksena ei voi olla yrityksen jatkuvien taloudellisten vaikeuksien kattaminen ilman realistisia edellytyksiä toiminnan jatkumiselle ja taloudellisen aseman korjaantumiselle. Yrityksen taloudellinen tilanne ja toiminnan pitkän aikavälin kannattavuus ovat siten merkityksellisiä myös arvioitaessa julkisen rahoituksen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeasuhtaisuutta.
- EU:n valtiontukisäännöissä taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen asemaa arvioidaan erikseen määriteltyjen kriteerien perusteella. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi merkittävä oman pääoman menetys, maksukyvyttömyysmenettely tai sen aloittamisen edellytysten täyttyminen sekä tietyissä tilanteissa aiemmin myönnettyyn pelastus- tai rakenneuudistukseen liittyvät seikat.
- Sovellettava vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä riippuu tuen oikeusperustasta. Esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmässä on yritysmuodosta riippuvia arviointiperusteita. Osakeyhtiötä koskevaa oman pääoman menetykseen perustuvaa kriteeriä ei voida sellaisenaan soveltaa osuuskuntaan ottamatta huomioon osuuskunnan oikeudellista rakennetta ja siihen soveltuvaa sääntelyä.
- Taloudellista asemaa arvioidaan yrityksen tosiasiallisen tilanteen perusteella. Merkitystä on esimerkiksi maksuvalmiudella, velkaantuneisuudella, tappioilla, pääomarakenteella, erääntyneillä veloilla sekä sillä, täyttyvätkö maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen edellytykset.
- Taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen asema rajoittaa useiden valtiontukisääntöjen mukaisten tukimuotojen käyttöä.
- Vaikeuksissa olevan yrityksen asema ei kuitenkaan automaattisesti estä kaikkea julkista rahoitusta. Esimerkiksi yleisen de minimis -asetuksen soveltaminen ei lähtökohtaisesti edellytä, että tuensaajalla olisi hyvä taloudellinen tilanne. Tietyille rahoitusmuodoille, kuten lainoille ja takauksille, asetetaan kuitenkin erityisiä läpinäkyvyyttä ja maksukyvyttömyyttä koskevia edellytyksiä, jotka voivat rajoittaa niiden käyttöä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan yrityksen kohdalla.
- Taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yritykselle voidaan tietyin edellytyksin myöntää myös pelastus- tai rakenneuudistustukea. Näissä tukimuodoissa korostuvat erityisesti toiminnan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttaminen, tuen välttämättömyys ja oikeasuhtaisuus sekä yrityksen oma osallistuminen rakenneuudistuksen kustannuksiin.
- Taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen osalta merkityksellistä on siten myös se, onko yrityksellä uskottava suunnitelma taloudellisen tilanteensa korjaamiseksi. Selvityksessä tulisi kuvata esimerkiksi toiminnan tuleva kannattavuus, maksuvalmiuden kehitys, rahoitusrakenteen korjaaminen, kustannusten sopeuttaminen, mahdolliset uudet tulonlähteet sekä se, miten mahdollinen julkinen rahoitus vaikuttaa yrityksen elinkelpoisuuteen. Pelkkä lyhytaikaisen rahoitusvajeen kattaminen ei osoita toiminnan pitkän aikavälin elinkelpoisuutta.

Kaupungin käytettävissä olevat tukimuodot (1/2)

Tukimuoto	Oikeudellinen peruste ja edellytykset	Keskeiset rajoitukset ja huomiot
Kulttuuritoimintaan liittyvä avustus	Voi tulla kyseeseen, jos toiminta kuuluu kunnan kulttuuritoiminnan piiriin: kulttuurin ja taiteen tekemisen, harrastamisen, saatavuuden ja käytön edistäminen, taide- ja kulttuurikasvatus, kulttuuriperintö, edellytysten luominen ammattimaiselle taiteelliselle työlle sekä alueen elinvoiman kehittäminen kulttuurin keinoin.	Edellyttää yhteyttä lakisääteisiin kulttuuritehtäviin ja -tavoitteisiin. Osuuskuntamuoto ei sellaisenaan estä tukea, mutta tuen on kohdistuttava hyväksyttävään kulttuuritoimintaan, ei yleisen taloudellisen aseman vahvistamiseen. Lisäksi edellytetään, että tuki kohdistuu ainoastaan kulttuuritoimintaan ja tästä johtuen myös kirjanpidon eriyttämistä.
Liikuntatoimintaan liittyvä avustus	Voi tulla kyseeseen, jos toiminta liittyy liikuntalain mukaiseen liikunnan edistämiseen: liikuntapalvelujen järjestäminen, kansalais- ja seuratoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen rakentaminen ja ylläpito. Kunta ei lähtökohtaisesti toimi kilpailutilanteessa markkinoilla tässä roolissa, ellei toimintaa toteuteta liiketoiminnallisin tavoittein.	Tuen on kohdistuttava nimenomaan liikuntatoimintaan, ei osuuskunnan muuhun liiketoimintaan. Tästä johtuen edellyttää myös kirjanpidon eriyttämistä.
Laina	Markkinaehtoisena myönnetty laina ei lähtökohtaisesti sisällä valtiontukea, jos ehdot vastaavat sitä, mitä yksityinen rahoittaja hyväksyisi vastaavassa tilanteessa (korko, laina-aika, takaisinmaksukyky, vakuudet, riski, edellytetty tuotto).	Kuntalain 129 § rajoittaa lainanantoa: laina ei saa vaarantaa kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitoa eikä sisältää merkittävää taloudellista riskiä. lisäksi kaupungin etu on turvattava riittävillä vastavakuuksilla.
Takaus	Voi mahdollistaa osuuskunnan ulkopuolisen rahoituksen (esim. pankkirahoituksen) saamisen.	Voi sisältää valtiontukea, jos kaupunki ottaa riskin ehdoin, joita yksityinen toimija ei hyväksyisi. Rajoittuu myös kuntalain 129 §:n säännöksiin, mukaan lukien kilpailutilanteessa markkinoilla toimivia yhteisöjä koskevat rajoitukset.

Kaupungin käytettävissä olevat tukimuodot (2/2)

Tukimuoto	Oikeudellinen peruste ja edellytykset	Keskeiset rajoitukset ja huomiot
Toimitila- tai kiinteistöjärjestelyt	Ei tässä tilanteessa muodosta kaupungin käytettävissä olevaa tukimuotoa, koska kaupunki on lopettanut vuokrasopimukset eikä omista kampuksen tiloja.	Jos kaupunki osallistuisi johonkin kiinteistöä tai toimitiloja koskevaan järjestelyyn, sen markkinaehtoisuus ja mahdollinen taloudellisen edun muodostuminen olisi arvioitava valtiontukisääntöjen näkökulmasta.
Julkisen palveluvelvoitteen korvaus (SGEI), ei todennäköisesti sovellettavissa tässä	Voisi tulla kyseeseen vain, jos osuuskunnan toiminta täyttäisi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tiukat edellytykset (selkeästi määritelty julkisen palvelun velvoite, läpinäkyvä korvausperuste).	Nykytiedon perusteella ei ole osoitettu, että osuuskunnan toiminta täyttäisi SGEI-määritelmän, eikä toiminta vaikuta siltä, että SGEI-sääntelyä voitaisiin soveltaa.
Suora avustus (de minimis -tuki)	Kaupungin yleiseen toimialaan perustuva suora avustus on käytännössä toteutettava de minimis -tukena, jos avustukselle ei ole muuta erillistä oikeusperustaa (kuten kulttuuri- tai liikuntalain mukainen avustus). Mahdollinen, kun yleisen de minimis -asetuksen edellytykset täyttyvät: enintään 300 000 euroa yhdelle yritykselle kolmen vuoden ajanjaksolla.	Avustuksen tulee silti liittyä kaupungin hyväksyttävään tehtävään tai tavoitteeseen eikä sitä voida perustella ainoastaan osuuskunnan taloudellisen aseman tukemisella. Huomioitava samaan yritykseen kohdistuvat muut de minimis -tuet. Toisin kuin laina tai takaus, suoraa avustusta ei ole asetuksen sanamuodon perusteella nimenomaisesti suljettu pois pelkän maksukyvyttömyystilanteen perusteella, mutta osuuskunnan taloudellinen tilanne on silti otettava huomioon arvioitaessa tuen tarkoituksenmukaisuutta.
SGEI de minimis -tuki, ei todennäköisesti sovellettavissa tässä	Mahdollistaisi teoriassa enintään 750 000 euron tuen kolmen vuoden ajanjaksolla, mutta ainoastaan, jos toiminta olisi aidosti luokiteltu SGEI-palveluksi.	Koska osuuskunnan toimintaa ei ole tässä osoitettu SGEI-luonteiseksi, tämä tukimuoto ei sovellu suoraan – edellyttäisi erillistä ja perusteltua SGEI-määrittelyä, jota nykytilanteessa ei ole tehty.
Pelastamis- ja rakenneuudistustuki	Tarkoitettu taloudellisissa vaikeuksissa oleville yrityksille. Pelastamistuki on väliaikaista, rakenneuudistustuki perustuu suunnitelmaan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisesta. Tuensaajan oikeudellinen muoto (esim. osuuskunta) ei estä tuen myöntämistä, ja tuen myöntäjänä voi olla myös kunta.	Edellyttää tuen välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta, uskottavaa elinkelpoisuussuunnitelmaa sekä tuensaajan omaa osallistumista kustannuksiin. Vaatii aina ennakkoilmoituksen komissiolle Suomen valtion kautta ennen toteuttamista – hidas menettely, joka ei sovellu akuutin, päivien sisällä ratkaistavan maksuvalmiusongelman hoitamiseen.

Liitteet

LIITE: Sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki

- Kuntalain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lailla säädetään kunnan hallinnon ja talouden järjestämisestä sekä kunnan suhteesta valtioon. Tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja kunnan alueen elinvoiman edistämisessä sekä palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Lisäksi lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan toiminnan johtamiselle luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyönä sekä kunnan asukkaiden luottamuksen turvaamiselle päätöksenteossa. Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.
- Kuntalain 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. Laissa säädetään myös siitä, kun tehtäviä on järjestettävä yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa (lakisääteinen yhteistoiminta). Kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä.
- Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa tarkoitettua pääomalainaa. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.
- Sen estämättä mitä 2 momentissa säädetään, kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain, teatteri- ja orkesterilain tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Takauksen ja muun vakuuden antamisen edellytyksistä on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksyttyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluvelvoitteeseen. Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.
- Kuntalain 131 §:n mukaan kunta voi antaa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tarpeellisten palvelujen turvaamiseksi (yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu, SGEI) kilpailutilanteessa markkinoilla toimivalle palveluntuottajalle määräaikaisen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisvelvoitteen, jos palvelujen saatavuutta ei muutoin voida turvata. Palveluvelvoitteen antamiseksi ja siihen liittyvästä korvauksesta on säädettävä siten, että korvaus ei ylitä palveluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuvia kustannuksia kohtuullinen voitto mukaan lukien ja korvauksen käyttöä ja määrää on seurattava, jotta vältetään liiallinen korvaus.

LIITE: Sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki

- KHO 2020:50, kunnan lainananto taloudellisissa vaikeuksissa olevalle osuuskunnalle
  Kunnanvaltuusto oli myöntänyt paikalliselle tietoverkko-osuuskunnalle noin 1,49 miljoonan euron lainan, jolla oli tarkoitus kattaa ennenaikaisesti osuuskunnan aiempien lainojen lyhennyksiä (yli 870 000 euroa), jo maksettuja lyhennys- ja korkoeriä (yli 310 000 euroa) sekä 300 000 euron bulletlaina. Osuuskunnan taloudellinen tilanne oli erittäin heikko: sen oma pääoma oli menetetty ja sen omaisuus koostui käytännössä vaikeasti realisoitavissa olevasta valokuituverkosta.
  Korkein hallinto-oikeus katsoi, että lainaan sisältyi kuntalain 129 §:n 1 momentissa tarkoitettu merkittävä taloudellinen riski, kun otettiin huomioon kunnan tilinpäätöksen taseen loppusumma (noin 13,8 miljoonaa euroa) suhteessa myönnetyn lainan määrään. Kunnan etuja ei katsottu turvatun riittäväsi sillä, että osuuskunta oli sitoutunut antamaan luoton vakuudeksi jälkipantin yrityskiinnityksestä ensisijaisen pantinhaltijan saatavien jälkeen – tällainen heikko vakuusasema ei täyttänyt lain vaatimusta kunnan etujen riittävästä turvaamisesti. Korkein hallinto-oikeus totesi myös, ettei asiaa ollut arvioitava toisin sillä perusteella, että kunnan taseessa olisi riittävä ylijäämä riskin kattamiseksi, tai että kunnan riskit olisivat lainajärjestelyillä pienemmät kuin osuuskunnan ajautuessa konkurssiin.
  Näin ollen valtuusto oli päättäessään lainan myöntämisestä osuuskunnalle toiminut kuntalain 129 §:n 1 momentin vastaisesti.

LIITE: Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolaki, EU:n valtiontukisääntely, de minimis -asetus

- Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin, kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- SEUT 108 artiklan mukaan komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevaa tukijärjestelmää. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta hyvissä ajoin, jotta komissio voi esittää huomautuksensa. Suunniteltua toimenpidettä ei saa toteuttaa ennen kuin komissio on tehnyt asiassa lopullisen päätöksen (täytäntöönpanokielto).
- Komission asetuksen (EU) 2023/2831 mukaan yhdelle yritykselle myönnetyn de minimis –tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 300 000 euroa minkä tahansa kolmen vuoden tarkastelujakson aikana. Tuen katsotaan olevan myönnetty sillä hetkellä, kun yritykselle on annettu laissa säädetty oikeus tukeen, riippumatta tosiasiallisesta maksuajankohdasta. Asetuksen mukaan lainamuotoisen tuen tukiekvivalentti voidaan laskea läpinäkyvästi vain, jos laina on vakuudella katettu vähintään 50-prosenttisesti eikä lainaa myönnetä yritykselle, joka on yhteisen maksukyvyttömyysmenettelyn alainen tai täyttää kansallisessa lainsäädännössä säädetyt edellytykset tulla asetetuksi tällaiseen menettelyyn velkojiensa pyynnöstä. Sama koskee soveltuvin osin takausmuotoista tukea.
- Komission asetuksen (EU) 2023/2832 mukaan yhdelle yritykselle yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta myönnetyn de minimis –tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 750 000 euroa minkä tahansa kolmen vuoden tarkastelujakson aikana, jos tuki täyttää asetuksen edellytykset.
- Komission päätöksen 2012/21/EU mukaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta maksettava korvaus voi olla vapautettu ennakkoilmoitusvelvollisuudesta, jos palvelun tuottajalle on annettu selkeästi määritelty julkisen palvelun velvoite toimeksiantoasiakirjalla, korvauksen laskentaperusteet on määritelty etukäteen läpinäkyvästi ja korvaus ei ylitä palveluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuvia nettokustannuksia kohtuullinen voitto mukaan lukien.
- Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa Altmark (C-280/00) vahvistettiin neljä kumulatiivista edellytystä, joiden täyttyessä julkisen palvelun velvoitteesta maksettava korvaus ei ole valtiontukea lainkaan: (1) tuensaajalle on tosiasiallisesti annettu selkeästi määritelty julkisen palvelun velvoite, ja (2) korvauksen laskentaperusteet on etukäteen vahvistettu objektiivisella ja läpinäkyvällä tavalla. (3) korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen palveluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi kohtuullinen voitto mukaan lukien, ja (4) jos palveluntuottajaa ei ole valittu julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä, korvauksen taso on määritettävä analysoimalla niitä kustannuksia, joita tehokas ja riittävästi varustettu keskivertoyritys olisi kohdannut. Jos kaikki neljä kriteeriä eivät täyty, korvaus voi olla valtiontukea, jolloin sovelletaan de minimis-, ryhmäpoikkeus- tai SGEI-päätöksen mukaista arviointia.

LIITE: Sovelletut oikeusohjeet

Yleinen ryhmäpoikkeusasetus, pelastamis- ja rakenneuudistustukisuuntaviivat

- Komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) mukaan tietyt tukimuodot voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ennakkoilmoitusvelvollisuudesta, jos asetuksen edellytykset täyttyvät. Ryhmäpoikkeusasetusta ei kuitenkaan sovelleta vaikeuksissa olevalle yritykselle myönnettävään tukeen, lukuun ottamatta tiettyjä poikkeuksellisia luonnonmullistuksiin liittyviä tukiohjelmia.
- Asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa määritellään vaikeuksissa oleva yritys muun muassa seuraavasti: jos kyseessä on yhtiö, jossa osakkaiden vastuu on rajattu, yli puolet merkitystä osakepääomasta on hävinnyt kertyneiden tappioiden vuoksi; jos kyseessä on yhtiö, jossa ainakin joillakin osakkailla on rajoittamaton vastuu yhtiön veloista, yli puolet kirjanpidon mukaisesta pääomasta on hävinnyt; tai yritys on yleisen maksukyvyttömyysmenettelyn alainen tai täyttää kansallisen lainsäädännön mukaiset edellytykset tällaiseen menettelyyn asettamiselle.
- Valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen suuntaviivojen (2014/C 249/01) mukaan yritys katsotaan vaikeuksissa olevaksi, jos ilman valtion tukea se olisi lähes varmasti ajautunut pois markkinoilta lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä. Suuntaviivoja sovelletaan kaikkiin yrityksiin oikeudellisesta muodosta riippumatta, myös osuuskuntiin.
- Pelastamistuki on luonteeltaan väliaikaista ja palautettavaa rahoitusta, jonka tarkoituksena on pitää vaikeuksissa oleva yritys toiminnassa lyhyen ajan, kunnes sille laaditaan rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelma. Rakenneuudistustuki puolestaan edellyttää uskottavaa rakenneuudistussuunnitelmaa, jolla palautetaan yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus ilman jatkuvaa valtiontukea, tuensaajan riittävää omaa rahoitusosuutta uudelleenjärjestelyn kustannuksista, sekä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tuen kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Tuki on lisäksi aina notifioitava komissiolle etukäteen, eikä sitä voida panna täytäntöön ennen komission hyväksyntää.
- Euroopan komissio käsitteli SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisessa muodollisessa tutkintamenettelyssä Suomen ilmoittamaa pelastamistukea suomalaiselle osuuskuntamuotoiselle lihanjalostusyritykselle (Järvi-Suomen Portti Osuuskunta, myöhemmin Karjaportti). Tapaus (SA.27420 C 12/2009, ex N 19/2009) osoittaa, että osuuskuntamuoto ei sellaisenaan estä vaikeuksissa olevan yrityksen arviointia eikä pelastamis- tai rakenneuudistustuen soveltamista.
- Osuuskunta oli asetettu tuomioistuimen valvomaan yrityssaneeraukseen, sen tulos oli ollut toistuvasti tappiollinen usean peräkkäisen vuoden ajan ja sen liikevaihto oli laskenut jatkuvasti; lisäksi verottaja oli hakenut osuuskuntaa konkurssiin maksamattomien verovelkojen vuoksi. Myös osuuskunnan sijaintikunta oli aiemmin osallistunut toimenpiteisiin osuuskunnan hyväksi (muun muassa maa-alueen luovutukseen ja ostoon), jotka arvioitiin osana samaa valtiontukikokonaisuutta. Tapaus havainnollistaa, että kunnan toimet markkinoilla toimivan osuuskunnan hyväksi arvioidaan samoin valtiontukiperustein riippumatta siitä, onko toimija osuuskunta vai muu yhtiömuoto.

This publication has been carefully prepared, but it has been written in general terms and should be seen as containing broad statements only. This publication should not be used or relied upon to cover specific situations and you should not act, or refrain from acting, upon the information contained in this publication without obtaining specific professional advice. Please contact BDO Oy to discuss these matters in the context of your particular circumstances. BDO Oy, its partners, employees and agents do not accept or assume any responsibility or duty of care in respect of any use of or reliance on this publication, and will deny any liability for any loss arising from any action taken or not taken or decision made by anyone in reliance on this publication or any part of it. Any use of this publication or reliance on it for any purpose or in any context is therefore at your own risk, without any right of recourse against BDO Oy or any of its partners, employees or agents.

BDO Oy is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.

Copyright © BDO Oy. All rights reserved. Published in Finland.

www.bdo.fi